

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen nimitti helmikuussa 2017 kolme selvityshenkilöä tekemään selvitystä mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisesta. Työryhmä julkaisi asiasta raportin: Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017 – 2030 (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:30, Karila K., Kosonen, T., Järvenkallas, S.).

Työryhmä toi esille osallistumisasteen nostamiseksi sekä lyhyen, että pitkän aikavälin suosituksia. Seuraavassa on tuotu esille suosituksiin liittyviä Turun kaupungin näkökulmia.

Osallistumisasteen nostamista koskevat lyhyen aikavälin suositukset

1. Varhaiskasvatuksen maksujärjestelmän uudistaminen varhaiskasvatukseen ja työhön osallistumiseen kannustavaksi
2. Kotihoidon tuen ja lasten hoitovapaan alentaminen kahteen vuoteen tavoitteena varhaiskasvatukseen ja työhön osallistumisen kannustaminen
3. Varhaiskasvatuksen positiivisia seuraamuksia koskevan tietoisuuden lisääminen yhteiskunnassa, erityisesti varhaiskasvatuksen ja neuvoloiden palveluohjauksessa

Palveluohjauksen ja varhaiskasvatuksesta tiedottamisen kehittäminen informatiivisemmaksi ja saavutettavammaksi lisäämällä mm. monikanavaisuutta ja tehostamalla sähköisiä viestimiä ja palveluita.

*Varhaiskasvatuksen laatutyön kehittäminen sekä laadun indikaattoreista tiedottaminen.
Kulttuurisen osaamisen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa.
Päätöksenteon ensisijaisiksi kriteereiksi varhaiskasvatuksen laatutekijät.*

4. Kunnallisten varhaiskasvatukseen osallistumiseen liittyvien eriarvoistavien käytäntöjen tiedostaminen ja yhdenmukaistaminen

Palveluja tulee olla saatavilla tarpeen mukaisesti lähipalveluperiaatteella. Esim. vuorohoidon palveluja tulee lisätä kysyntää vastaavaksi siten, että palvelut ovat kaikkien tavoitettavissa julkisin kulkuvälinein. Tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatustalvuuksia tulee löytyä riittävästi lähipalveluna. Monikulttuurisilla alueilla panostetaan suomenkielisen henkilöstön lisäksi myös monikulttuurisen henkilöstön resursointiin.

Osallistumisasteen nostamista koskevat pitkän aikavälin suositukset

1. Maksuttoman esiopetuksen merkityksen ja laajentamisen arviointi

Hallitus on käynnistämässä laajan kokeilun vuosina 2018 -2019 viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta yhdessä halukkaiden kuntien kanssa. Kokeiluun käytetään 5 M€ valtion rahoitusta. Turku voi ilmoittautua halukkaaksi.

2. Työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen lisäämällä työelämän joustoja lapsiperhevaiheessa
3. Muiden työhön ja varhaiskasvatukseen osallistumista epäkannustavaksi tekevien tukien uudistaminen, esimerkiksi toimeentulotuki ja asumistuki

Henkilöstön osaamisen ja koulutuksen kehittämisen lyhyen aikavälin suositukset

1. Varhaiskasvatustalvuuksilainsäädännön toisen vaiheen pikainen käynnistäminen ja sen yhteydessä henkilöstörakenteen ja henkilöstön kelpoisuusvaatimusten uudistaminen

Rekrytoinnissa pyritään ennakoimaan mahdollisuuksien mukaan uusien kelpoisuusvaatimusten mukaiset vaatimukset.

2. Yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen sisäänoton kasvattaminen välittömästi erillisrahoituksella ja seuraavien opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen välisten tulosneuvottelujen yhteydessä pysyvästi

Lastentarhanopettajien rekrytoinnissa pätevyysvaatimuksina painotetaan yliopistollista lastentarhanopettajakoulutusta.

3. Ammattikorkeakoulujen varhaiskasvatukseen painottuneiden sosionomikoulutuksen tutkintomääristä ja koulutuksen järjestäjistä neuvottelu ammattikorkeakoulujen profiloitumisen yhteydessä
4. Toisen asteen varhaiskasvatukseen kelpoistavan koulutuksen tutkintomääristä ja koulutuksen järjestämisvastuista neuvottelu

5. Rahoituksen varaaminen varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutukseen ja täydennyskoulutuksen toteuttaminen

Henkilöstön osaamisen aktiivinen kehittäminen erilaisten hankkeiden ja koulutussuunnittelun avulla.

6. Työvoima- ja koulutustarpeen ennakoititiedon rakentamisen kiirehtiminen ja sen hyödyntäminen koulutuksen kehittämissuosituksien täsmentämisessä

Uusien tarvittavien vakanssien prosessien parantaminen yhteistyössä konsernihallinnon kanssa siten, että vakanssien saanti nopeutuu.

7. Varhaiskasvatuksen koulutuksen yhteistyöfoorumien perustaminen

8. Varhaiskasvatuksen koulutusten opetussuunnitelmien uudistaminen suosituksia vastaavalla tavalla

Aktiivinen osallistuminen paikalliseen korkeakoulu-yhteistyöhön.

Henkilöstön osaamisen ja koulutuksen kehittämisen pitkän aikavälin suositukset

1. Varhaiskasvatuksen opettajakelpoisuuksien nostaminen maisteritasolle

2. Varhaiskasvatukseen suuntautuvan perustutkinnon rakentaminen toiselle asteelle

3. Pysyvän täydennyskoulutusjärjestelmän kehittäminen varhaiskasvatukseen

*Henkilöstön osaamiskartoitusten hyödyntäminen koulutussuunnittelussa.
Lisämäärärahan budjetointi laajan täydennyskoulutuksen toteuttamiseen ja tarvittavien sijaisten palkkaamiseen.
Aktiivinen osallistuminen tarjolla oleviin hankkeisiin.*

Varhaiskasvatus

Maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisen lapsivaikutukset

Arvioitavat näkökulmat	0-vaihtoehto (mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään)	Maksimivaihtoehto (millainen päätösesitys olisi parhaimmillaan, jos esim. talouden rajoituksia ei tarvitsisi huomioida)	Kompromissivaihtoehto 1 (realistinen nykyisessä tilanteessa)	Kompromissivaihtoehto 2 (realistinen nykyisessä tilanteessa)
Kuntalaisvaikutukset •terveys ja hyvinvointi on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •työllisyys ja työelämä on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •tietoyhteiskuntataidot on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •turvallisuus ml. tietoturva on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •palvelujen ja sosiaaliturvan taso, kattavuus ja saatavuus myös kunnan eri alueilla ja kielillä on ☒ , ei ☐ , selvittävä ☐ •jokin muu, mikä on ☐ , ei ☐ , selvittävä ☐	Tämän hetkinen tilanne, jossa lapsen varhaiskasvatukseen osallistuminen vaihtelee suuresti, varhaiskasvatussuunnitelman asettamien tavoitteiden toteutumisen kannalta haastava.	Maksuton varhaiskasvatus kaikille Tutkimukset osoittavat, että lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen lisää lasten hyvinvointia. Vaikuttaa suoraan tasa-arvon lisääntymiseen, kun perheiden tulot eivät vaikuta lapsen mahdollisuuksiin osallistua varhaiskasvatukseen. Etenkin äitien mahdollisuus osallistua työelämään lisääntyy ja kannustinloukut vähenevät maksuttomuuden myötä. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset laaja-alaisen osaamisen taidot tulevat kaikkien lasten ulottuville ja vaikuttavat positiivisesti lasten elinikäisen oppimisen taitoihin ja ennaltaehkäisevät mahdollisesti koulupudokkuutta. Kotouttamiseen liittyvien toimintojen toteuttaminen suunnitelmallisesti koko kaupungissa helpottuu. Maksuttomat palvelut ovat kaikkien saatavilla.	Maksuton varhaiskasvatus kaikille 20h/viikko, ylimenevältä osalta varhaiskasvatuksen asiakasmaksu. Tutkimukset osoittavat, että lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen lisää lasten hyvinvointia. Perus- ja alkuopetuksen mallin mukainen tuntimäärä toteutettuna tiettyyn aikaan päivästä mahdollistaisi varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen tavoitteiden toteutumisen kaikille lapsille. Vaikuttaa suoraan tasa-arvon lisääntymiseen, kun perheiden tulot eivät vaikuta nykyisissä määrin lapsen mahdollisuuksiin osallistua varhaiskasvatukseen. Etenkin äitien mahdollisuus osallistua työelämään lisääntyy ja kannustinloukut vähenevät jonkun verran. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset laaja-alaisen osaamisen taidot tulevat kaikkien lasten ulottuville ja vaikuttavat positiivisesti lasten elinikäisen oppimisen taitoihin ja ennaltaehkäisevät mahdollisesti koulupudokkuutta.	Maksuton varhaiskasvatus kolmevuotiaasta lähtien 20h/viikko, ylimenevältä osalta varhaiskasvatuksen asiakasmaksu Alle kolmevuotiailta varhaiskasvatuksen asiakasmaksu, yli kolmevuotiaiden 20 tuntia ylittävän tarpeen osalta peritään varhaiskasvatuksen asiakasmaksu. Tutkimukset osoittavat, että lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen lisää lasten hyvinvointia. Alle kolmevuotiaiden osalta kaikilla ei olisi tasavertaisia mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatukseen, koska asiakasmaksu saattaa rajoittaa joidenkin osallistumista. Ei paranna pienten lasten vanhempien mahdollisuutta osallistua työelämään. Malli ei tue eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomen/ruotsin kielen varhaista oppimista, mikä saattaa lisätä syrjäytymisriskiä. Maksuttomat palvelut ovat vain tiettyjen ikäluokkien saatavilla.

			<p>Kotouttamiseen liittyvien toimintojen toteuttaminen suunnitelmallisesti koko kaupungissa helpottuu.</p> <p>Maksuton 20 tunnin varhaiskasvatusoikeus on kaikkien saatavilla.</p>	
<p>Ympäristövaikutukset</p> <p>°elinot, terveys ja viihtyvyys on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐</p> <p>°maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto on ☐, ei ☒, selvitettävä ☐</p> <p>°maisema, kaupunkikuva, kulttuuri-perintö on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐</p> <p>°muu, mikä on ☐, ei ☐, selvitettävä ☐</p>		<p>Kaikki lapset ovat varhaisen tuen piirissä.</p> <p>Koko ikäluokan osallistuessa varhaiskasvatukseen palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen lähipalveluna sekä resursointiin varautuminen helpottuu.</p> <p>Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuksessa painottuu kulttuurien välinen ymmärrys ja suvaitsevaisuus koko ikäluokkaa kattavasti.</p>	<p>Kaikki lapset ovat varhaisen tuen piirissä osa-aikaisesti.</p> <p>Koko ikäluokan osallistuessa varhaiskasvatukseen osa-aikaisesti palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen lähipalveluna sekä resursointiin varautuminen helpottuu.</p> <p>Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuksessa painottuu kulttuurien välinen ymmärrys ja suvaitsevaisuus koko ikäluokkaa kattavasti.</p>	<p>Kaikki alle kolmivuotiaat eivät ole varhaisen tuen piirissä. On kuitenkin todettu että tuen vaikuttavuus on sitä suurempi, mitä varhaisemmin se pystytään aloittamaan. Ikäluokkiin perustuva rajaaminen ei huomioi lapsen kehitystä ja tarpeita.</p> <p>Kaikkien yli kolmivuotiaiden osallistuessa varhaiskasvatukseen osa-aikaisesti palveluverkon suunnittelu ja rakentaminen lähipalveluna sekä resursointiin varautuminen helpottuu. Alle kolmivuotiaiden osalta palveluiden tarpeiden ennustettavuus ei kuitenkaan parane nykyisestä.</p> <p>Varhaiskasvatussuunnitelmien toteuttamisen vaikuttavuus ei koske koko ikäluokkaa, jolloin lapset jäävät lähtökohdiltaan eriarvoiseen asemaan.</p>
<p>Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset</p> <p>°organisaation keskinäiset toimivaltamuutokset on ☐, ei ☐, selvitettävä ☒</p> <p>°uudenlaiset palvelujen tuottamistavat (palveluseteli ym.) °tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐</p> <p>°henkilöstön määrä, asema ja osallisuus on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐</p>		<p>Palvelut moninaistuvat vastaamaan perheiden erilaisia tarpeita</p> <p>Varhaiskasvatukseen rekrytoitavan henkilöstön määrä lisääntyy. Henkilöstön määrä ja koulutustausta pystytään suunnittelemaan tarkasti etukäteen.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen perintään varattu henkilöstö- ja järjestelmäresurssi on tarpeeton. Vapautuvan henkilöstöresurssin</p>	<p>Palvelut moninaistuvat vastaamaan perheiden erilaisia tarpeita.</p> <p>Varhaiskasvatukseen rekrytoitavan henkilöstön määrä lisääntyy. Henkilöstön määrää ja koulutustaustaa pystytään suunnittelemaan etukäteen. Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen varattava resursointi jää kuitenkin edelleen ennusteiden varaan.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakasmak suihin varattu henkilöstö- ja järjestelmäresurssi tarvitaan edelleen,</p>	<p>Palvelut moninaistuvat osittain vastaamaan perheiden erilaisia tarpeita, mutta alle kolmivuotiaiden palvelujen osalta palvelujen kehittämisen laaja-alaisuus kärsii.</p> <p>Varhaiskasvatukseen rekrytoitavan henkilöstön määrä lisääntyy. Henkilöstön määrää ja koulutustaustaa pystytään suunnittelemaan etukäteen. Alle kolmivuotiaiden palvelujen järjestämisen osalta resursointi jää kuitenkin edelleen ennusteiden varaan.</p>

<p>raportointi- tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet ja muut uudet hallinnolliset tehtävät on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐ jokin muu, mikä on ☐, ei ☐, selvitettävä ☐</p>		<p>määräraha- ja varaus voidaan hyödyntää palkkaamalla muuhun laajentuvan toiminnan tarpeeseen.</p>	<p>sillä lähes kaikki lapset ovat edelleen asiakasmaksujen piirissä.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin varattu henkilöstö- ja järjestelmäresurssi tarvitaan edelleen, sillä lähes kaikki lapset ovat edelleen asiakasmaksujen piirissä.</p>
<p>Taloudelliset vaikutukset väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐ yritysten toiminta, kilpailu ja kansainvälinen kilpailukyky on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐ kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐ palvelutuotannon muutos on ☒, ei ☐, selvitettävä ☐</p>		<p>Varhaiskasvatuksella ei ole kannustinloukkuvaikutuksia.</p> <p>Palvelujen lisääntyminen tarjoaa myös yksityisten palvelujen tuottajille lisää mahdollisuuksia.</p> <p>Asiakasmaksujen poistuessa syntyy lisärasitteita kunnan taloudelle, mikäli valtio ei kompensoi tulomenetyksiä.</p> <p>Osallistumisasteen lisääntyminen laajentaa palveluverkkoa merkittävästi ja tuottaa kunnille mm. investointipaineita.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen kannustinloukkuvaikutukset vähenevät kaikilta perheiltä tasapuolisesti.</p> <p>Palvelujen lisääntyminen tarjoaa myös yksityisten palvelujen tuottajille lisää mahdollisuuksia.</p> <p>Asiakasmaksujen vähentyessä merkittävästi syntyy lisärasitteita kunnan taloudelle, mikäli valtio ei kompensoi tulomenetyksiä.</p> <p>Osallistumisasteen lisääntyminen laajentaa palveluverkkoa merkittävästi ja tuottaa kunnille mm. investointipaineita</p>	<p>Varhaiskasvatuksen kannustinloukkuvaikutukset vähenevät yli kolmi-vuotiaiden lasten huoltajilta tasapuolisesti, mutta alle kolmi-vuotiaiden osalta vaikutukset jäävät edelleen olemaan.</p> <p>Palvelujen lisääntyminen tarjoaa myös yksityisten palvelujen tuottajille lisää mahdollisuuksia.</p> <p>Asiakasmaksujen vähentyessä merkittävästi syntyy lisärasitteita kunnan taloudelle, mikäli valtio ei kompensoi tulomenetyksiä.</p> <p>Osallistumisasteen lisääntyminen laajentaa palveluverkkoa merkittävästi ja tuottaa kunnille mm. investointipaineita</p>